

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/60/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0021204370
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:0021204370.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinárovej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Zuzany Biščárovej v právnej veci navrhovateľky: I. K., T.. XX.XX.XXXX, H. H. XXX, zast.: JUDr. Ľuboš Kizivat, advokát, Sama Chalupku 6912/16C, Michalovce, proti odporcovi: C. K., T.. XX.X.XXXX, H. I. F. XXX, F., zast.: JUDr. Martin Kostrej, advokát, Cyrila a Metoda 3, Michalovce, o zvýšenie výživného pre plnoleté dieťa, o odvolaní povinného z platenia výživného proti rozsudku Okresného súdu Michalovce č.k. 23Pc/44/2021-87 zo dňa 11.8.2022 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 23Pc/44/2021-112 zo dňa 16.5.2023 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je zvýšenie výživného na plnoleté dieťa.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Michalovce ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„Zvyšuje výživné, ktoré je povinný platiť odporca navrhovateľke zo sumy 140 Eur mesačne na sumu 220 Eur mesačne, ktoré je povinný platiť odporca k rukám navrhovateľky do 20-teho dňa v mesiaci vopred od 28.9.2021 do budúcnosti.“

Dlžné výživné za obdobie od 28.9.2021 do 31.7.2022 v celkovej výške 706,90 Eur, povoľuje odporcovi zaplatiť v mesačných splátkach po 50 Eur spolu s bežným výživným s tým, že nezaplatením čo i len jednej splátky sa stáva splatné celé dlžné výživné.

Tým mení rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 18P/37/2017-56 zo dňa 29.11.2017.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 62 ods. 1, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“). O trovách konania rozhodol súd v súlade s § 52 z. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

4. Dopĺňacím rozsudkom č.k. 23Pc/44/2021-112 zo dňa 16.5.2023 rozhodol súd tak, že cit.:

„I./ Návrh oprávnenej, v časti prevyšujúcej súdom priznanú sumu výživného 220 Eur mesačne, zamietá.

II./ Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

III. Obsah odvolania povinného z platenia výživného

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie povinný z platenia výživného z dôvodu, že súd prvej inštancie nezdôvodnil svoje rozhodnutie. Rozsudok je podľa jeho názoru nepreskúmateľný, nezdôvodnený, súd neuviedol, akými úvahami sa správal pri hodnotení dôkazov. Rozhodnutie súdu prvej inštancie nedáva odpoveď na právnu podstatu veci, akým spôsobom súd dospel k určaniu výživného vo výške 220 eur, na základe čoho podľa jeho názoru rozhodnutie vykazuje prvky arbitrárnosti, svojvoľnosti a nezákonnosti. Od poslednej úpravy výživného došlo k podstatnej zmene pomerov nie na strane navrhovateľky, ale na strane povinného z platenia výživného, nakoľko v roku 2017 bol jeho príjem 1.500 eur, v súčasnosti jeho príjem predstavuje 993 eur a pribudla mu ďalšia vyživovacia povinnosť na syna vo veku X roka. Ďalej namietal, že sama navrhovateľka uviedla, že vykonáva brigádnické činnosti ako študentka, z ktorej má príjem. Súd nevykonal dokazovanie ohľadne určenia výšky príjmu navrhovateľky, pričom išlo o podstatnú okolnosť. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh na zvýšenie výživného zamietne.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona CMP, v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že neboli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku, alebo jeho zmenu (§ 387 ods. 1, § 388 CSP).

7. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody uvedené v odvolaní odvolateľa bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne posúdil existenciu dôvodov pre zmenu výživného vo výške, akú stanovil napadnutým rozhodnutím. Odvolateľ nesúhlasí so stanovenou výškou výživného.

8. Podľa § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

9. Pokiaľ nie je zjavné, aký právny záver o skutkovom stave veci urobil súd prvej inštancie v rozsúdenej veci vo vzťahu k napadnutým výrokom, teda, akú tzv. skutkovú vetu podrobil právnej kvalifikácii, bez odôvodnenia vzťahu medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, je potrebné prijať záver, že takéto rozhodnutie je zaťažené vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

10. Súd prvej inštancie síce opisuje obsah vykonaných dôkazov vo veci, čiastkové skutkové zistenia, avšak nevytvára ucelený záver o celkovom skutkovom dejí. Súd musí potrebné údaje, hodnotenia a závery o rozhodných skutočnostiach formulovať vlastnými slovami s prihliadnutím na konkrétne okolnosti danej veci, a to najmä na obsah dokazovania, zložitost' zisťovania skutkového stavu, návrhy účastníkov na doplnenie dokazovania, čo v odôvodnení preskúmaného rozsudku absentuje. Preskúmaný rozsudok tak nenapĺňa požiadavku zrozumiteľnosti a presvedčivosti. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu nie sú zjavné pre rozhodnutie súdu relevantné myšlienkové postupy a úvahy, ktoré viedli súd prvej inštancie k takémuto spôsobu rozhodnutia.

11. Podľa § 35 CMP, je súd povinný zisťovať skutočný stav veci, ktorý je podkladom pre rozhodnutie. Znamená to, že súd je povinný zistiť v konaní skutočný stav veci, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávneho rozsahu práv a povinností a právom chránených záujmov.

12. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

13. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Pre prípad, že výživné musí byť stanovené súdom, zákonodarca v Zákone o rodine stanovil kritériá, ktoré sú rozhodné pre ich výšku. Zákonodarca nestanovil striktný spôsob výživného, a preto musia sudy v jednotlivých prípadoch uvážiť všetky zákonom uvedené kritériá a výživné určiť vo výške zodpovedajúcej týmto kritériám, ako aj zmyslu a účelu výživného. Zákon o rodine pri rozhodovaní o výške výživného vymedzuje kritériá, ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby, na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery.

15. Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na výživu dieťaťa. Tieto náklady musí súd ustáliť tak, aby reálne vystihovali potreby dieťaťa. Suma mesačných nákladov dieťaťa predstavuje vyčíslenie pravidelných, nepravidelných nákladov na dieťa tak, aby bola určiteľná. Náklady na výživu dieťaťa predstavujú teda náklady potrebné na uspokojovanie jeho potrieb. Preto výživné nemožno považovať len za plnenie na výživu dieťaťa, ale aj náklady na bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby, zdravotnú starostlivosť a iné potreby, ktoré sa vyskytnú. Pri skúmaní oprávnených potrieb je potrebné a nutné vziať do úvahy nielen potreby obvyklé, pravidelne sa vyskytujúce, ale aj potreby, ktoré sa vyskytujú len niekedy. Účelom výživného je uhrádzať nielen priebežne sa vyskytujúce bežné potreby, ale všetky potreby prospešné pre všestranný vývoj detí, teda aj potreby vyskytujúce sa nepravidelne za dlhšie obdobie.

16. Pokiaľ ide o schopnosti a možnosti povinného rodiča, tak schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami. Pri posudzovaní schopností a možností povinného rodiča sú dôležité jeho zárobkové (majetkové pomery, dané napr. jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovnými skúsenosťami).

17. Ako to vyplýva z vykonaného dokazovania, súd sa pri zisťovaní zárobkových možností a schopností, ako aj majetkových pomerov otca, obmedzil na konštatovanie, že „vyživovacia povinnosť odporcu k navrhovateľke stále trvá, keďže navrhovateľka študuje a teda nie je schopná sama sa živiť. U navrhovateľky došlo k zmene pomerov - nárast nákladov jednak v dôsledku prirodzeného rastu a vývinu navrhovateľky, no najmä so štúdiom na vysokej škole sú spojené vyššie náklady než so štúdiom na strednej škole v mieste bydliska (náklady na ubytovanie a stravu na internáte, náklady na dochádzku do školy, náklady na učebnice a skriptá), je teda namieste potreba zvýšenia výživného na navrhovateľku zo strany odporcu. Pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti súd bral do úvahy výšku opodstatnených nákladov navrhovateľky (450 €) a výšku príjmov (993 €) a výdavkov odporcu. Výdavky odporcu sú vo výške 895 €, pričom v tejto sume je zarátaná suma 97 € - splátka spotrebného úveru, avšak výživné má prednosť pred týmto výdavkom. Výška opodstatnených výdavkov odporcu je teda suma 798 €. Rozdiel medzi príjmom odporcu a jeho opodstatnenými výdavkami je 195 €. Berúc do úvahy výšku výdavkov navrhovateľky a rozdiel medzi príjmom a opodstatnenými výdavkami odporcu, dospel súd k záveru, že je v možnostiach odporcu platiť výživné vo výške 220 € mesačne, pričom táto suma zodpovedá tej časti nevyhnutných nákladov navrhovateľky, ktoré má hradiť odporca z titulu vyživovacej povinnosti.“ Uvedeným konštatovaním je odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, čo do určenia rozsahu vyživovacej povinnosti zo strany otca, vyčerpané.

18. Ustanovenie § 75 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine explicitne uvádza, že pre určenie vyživovacej povinnosti rodiča sú rozhodujúce odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča. V preskúmvanej veci však nie je zrejmé, ako súd vyložil, resp. aplikoval predmetné ustanovenie, keďže v rámci svojho odôvodnenia rozhodnutia sa odôvodnenými potrebami navrhovateľky nezaoberal. Absentuje náležité zistenie súdu vo vzťahu k oprávneným potrebám navrhovateľky. Súd zrejme pri stanovení možností povinného otca vychádzal iba z otcov deklarovaného príjmu. Súd musí zistiť reálny príjem otca z jeho pracovnej činnosti a vyhodnotiť, či daný príjem

zodpovedá jeho reálnym schopnostiam a možnostiam. V prípade, ak je jeho príjem nižší než sú jeho reálne možnosti a schopnosti, postupom a aplikáciou § 75 ods. 1 ZoR ustáli výšku príjmu otca, ktorý vzhľadom na zákonné kritériá môže dosahovať.

19. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie so zameraním sa na určenie výšky výživného posúdením všetkých relevantných zákonných kritérií pre jeho priznanie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine). Súd doplní dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu ohľadom výšky príjmu otca ako rodiča povinného z výživného. Deklarovaný príjem otca je podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočným podkladom pre ustálenie výšky výživného, ktoré musí zodpovedať zákonným kritériám. Rovnako musia byť odôvodnené oprávnené potreby navrhovateľky vzhľadom na vek, zdravotný stav, záujmovú činnosť, štúdium, voľnočasové aktivity a pod.

20. Odvolací súd tiež poukazuje na nesúlad výroku uvedeného v písomnom vyhotovení napadnutého rozsudku s výrokom vyhláseným na pojednávaní podľa § 224 CSP. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 11.8.2022 vyplýva, že súd prvej inštancie vyhlásil rozsudok v mene Slovenskej republiky v tomto znení:

„Zvyšuje vyživovaciu povinnosť, ktorú je povinný platiť odporca na navrhovateľku zo sumy 140 Eur mesačne, na sumu 220 Eur mesačne, ktoré je povinný platiť odporca k rukám navrhovateľky do 20-teho dňa v mesiaci vopred od 28.9.2021 do budúcnosti.

Dlžné výživné za obdobie od 28.9.2021 do 31.7.2022 v celkovej výške 636,90 Eur, povoľuje odporcovi zaplatiť v mesačných splátkach po 50 Eur spolu s bežným výživným s tým, že nezaplatením čo i len 1 splátky sa stáva splatné celé dlžné výživné.

Tým mení rozsudok OS Michalovce, č. konania 18P/37/2017-56 zo dňa 29.11.2017.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

21. Vzhľadom na uvedené je potrebné, aby súd prvej inštancie venoval pozornosť aj odstráneniu tohto nedostatku.

22. V novom rozhodnutí zároveň rozhodne o trovách prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).